

Viekö tämä tie metsään? – Ulkoilu- reittien opastuksen kehittäminen

KONSTA SALO
SITOWISE OY

REITTIOPASTUKSEN WEBINAARI
27.3.2023

Työn tausta ja opastuksen nykytila

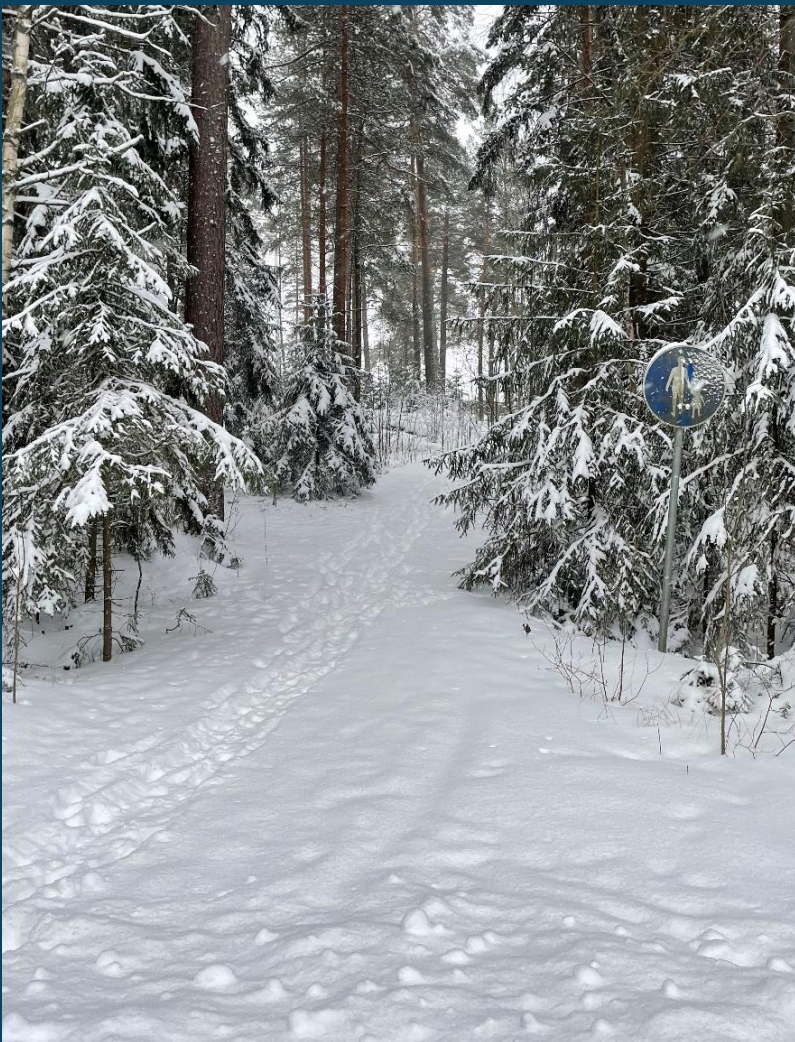
Työn taustaa

- Diplomityöprojekti Tampereen yliopistossa, tilaajana Tampereen kaupunki
- Tarve merkintätarpeen kehittämiseksi:
 - Pyöräilijän paikka ulkoilureiteillä
 - Oikeanlainen opastus ulkoilureiteillä, erityisesti eri reittityyppien risteyskohdissa

Tutkimuskysymys:

Miten Tampereen ulkoilureittien opastusta voidaan kehittää ja yhdenmukaistaa?

- Nykytilan ongelmakohdat
- Tyypillisesti toistuvat opastustapaukset
- Hyvät opastuskäytännöt muualla
- Lainsäädäntö
- Kirjallinen lähdemateriaali

Tampereen ulkoilureitistön synty

- Reitistöä kehitetty 1970-luvulta alkaen
- Ei yhdenmukaista opastustyyliä, vaihtelee reiteittäin ja aikakausittain
- Reittien opastuksesta vastuussa yhteensä 5 eri kaupungin yksikköä

Nykytilan tamperelaiset klassikot:

Esimerkkikuvia opastuksen nykytilasta

Reitti pp-kaavamerkinnän voimassaoloalueella

Tarraopasteita Tampereen ulkoilureiteillä

Lainsäädäntö

Lainsäädäntöä

- Ulkoilureitti ei täytä tieliikennelain määritelmää tiestä
 - Opastukseen ei voida käyttää liikennemerkkejä
 - Opastus voidaan hoitaa SFS:n standardimerkeillä ja -opasteilla
- Ulkoilureitti on palvelu
 - Valvovana viranomaisena Tukes

Reitinpitäjän keskeiset velvollisuudet:

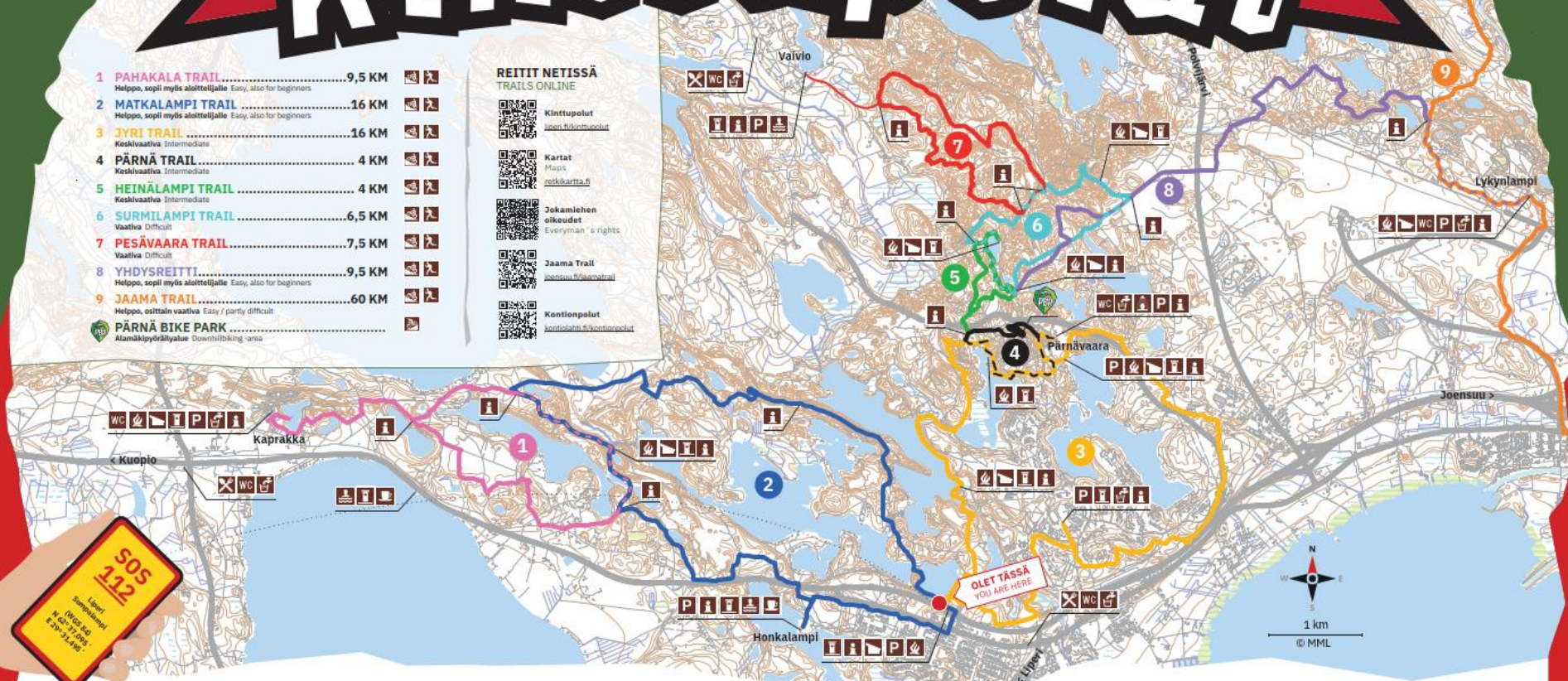
- Huolellisuusvelvoite: reitti on oikein käytettynä turvallinen
- Tietojen antaminen kuluttajalle
 - Opastetaulu, verkkosivut

Kintttupolut

- 1 PAHAKALA TRAIL** 9,5 KM
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners
- 2 MATKALAMPI TRAIL** 16 KM
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners
- 3 JYRI TRAIL** 16 KM
Keskiavaiva Intermediate
- 4 PÄRNÄ TRAIL** 4 KM
Keskiavaiva Intermediate
- 5 HEINÄLAMPI TRAIL** 4 KM
Keskiavaiva Intermediate
- 6 SURMILAMPI TRAIL** 6,5 KM
Vaativa Difficult
- 7 PESÄVAARA TRAIL** 7,5 KM
Vaativa Difficult
- 8 YHDYSREITTI** 9,5 KM
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners
- 9 JAAMA TRAIL** 60 KM
Helppo, osittain vaativa Easy / partly difficult
- PÄRNÄ BIKE PARK**
Alamäkypyöräilyalue Downhillbiking area

REITIT NETISSÄ TRAILS ONLINE

- Kintttupolut
www.kintttupolut.fi
- Kartat
retkikartta.fi
- Jokamiehen oikeudet
Everyman's rights
- Jaama Trail
joensuu.fi/ajamotrail
- Kontionpolut
kontionpolut.fi/kontionpolut

REITISTÖ TRAIL SYSTEM

Kintttupolut -reitistökokonaisuus (65 km) muodostuu seitsemästä rengasreitistä, joista yksi (Heinälampi Winter Trail) kunnostetaan talviuikolureitiksi. Kokonaisuuteen kuuluu myös alamäkypyöräilyalue Pärnä Bike Park.

Kintttupolut yhdistyvät Jaama Trailiin ja edelleen Kontionpolkuihin yhtenäisenä opastuskokonaisuutena (160 km).

Reitit on merkitty maastoon väritunnuksilla, opasvivoilla, opastus- ja varoituskilvoilla sekä karttatavoilla. Karttoissa ja maastossa käytetään samoja väritunnuksia. Sähköinen kartta-ainelista löytyy retkikartta.fi -palvelusta.

Kintttupolut -trail system (65 km) consists of seven circular forest trails. One trail (Heinälampi Winter Trail) is also groomed for winter time ice-biking and walking. Kintttupolut includes also the downhillbiking area Pärnä Bike Park. Kintttupolut connect with Jaama Trail and further with Kontionpolut trail system as an identically guided trail system (160 km). Trail guidance consists of different colours (similar to the maps), signs and information maps. Digital maps are available on retkikartta.fi.

POLUT TRAILS

Merkityt polut ovat luonnontilaisilla. Niillä voi esiliytää kantoja, kiviä, juuria, mutaa, vesilammikoita, liukkaista kohtia ja jyrkkiä mäkiä. Kaikki merkityt reitit ovat kaksisuuntaisia.

Polut soveltuvat luvattoman ajan maastopyöräilyyn, kävelyyn ja polkujuoksuun. Heinälampi Winter Trail kunnostetaan myös talviaikaan kävelyyn, juoksuun ja pakorenkaisella maastopyörällä ajamiseen.

Reittien polut sijaitsevat metsätalous- ja metsätaloustoiminta- ja hakkuuta sekä metsätaloutta.

All marked trails are in natural condition. There can be stumps, rocks, roots, mud, water, slippery spots and steep slopes on trails. All marked trails are bidirectional. Trails are suitable for mountain biking, walking and trail running during snowless time. Heinälampi Winter Trail is also groomed for walking, running and tobogganing in wintertime. Trails are located in the forestry- and hunting area, therefore forest management, logging and hunting may take place.

TERVETULOA POLUILLE WELCOME

- Reitillä pyöräily edellyttää maastotaitoja ja maastokelpoista pyörää. Jalkain liikkumiseen riittää luonnossa liikkumisen perustaidot.
- Välittie reitti vaativuustason ja kuntosi mukaan itselesi sopivaksi. Sopesta vauhti omiin taitoihisi ja polun vaativuuteen. Noudata varoitusmerkkien ohjeistusta.
- Ota muut liikkujat huomioon. Varo vastaanlittajia erityisesti merkityissä paikoissa. Väistä ohitus- ja kohtaamistilanteissa, jos se onnistuu sinulta helpommin.
- Pyydy olemassa olemilla poluilla ja reiteillä. Vältä lukkoajaturuksia ja herkkiä luontokohteita. Noudata luonnonsuojelualan rajoituksia.
- Älä jätä roskaa luontoon.
- Yritä tiet varoen ja noudata liikennesääntöjä tiellä liikkeessasi.
- Tulenteen on sallittua vain merkityillä paikoilla.
- Moottorijonevoilla liikkuminen reiteillä on kiellettyä.
- Älä liiku asutuksen piha-alueilla. Noudata jokamiehen oikeuksia ja velvollisuuksia (kts. loppu).
- Ilmoita reitillä havaitsemistasi epäkohdista reittien ylläpitäjälle.
- Talvella pyöräily ja jalankuiku kunnostetuilla hiekkaväylillä on kielletty muualla kuin kunnostettuihin talviuikoihin yhdistyville osuiksilla.

- Biking on trails require mountain biking skills and a mountain bike. Walkers and runners manage with basic outdoor skills.
- Choose a trail suitable for your ability and condition. Adjust your speed to your ability and trail difficulty. Follow the warning signs.
- Pay attention to other trail users and beware of them, especially at marked places. Give way to approaching trail user if it is easier to you.
- Stay on existing and marked trails. Avoid sudden stops and fragile ground. Follow the rules of Nature reserve.
- Take your litter to closest recycle bin.
- Cross roads carefully and follow traffic rules while moving along the roads.
- Light a campfire only on designated campfire sites.
- Motor vehicles are not allowed on trails.
- Do not trespass on private land. Follow the everyman's rights and responsibilities (see link). Assist anyone in need of help.
- Report any shortages to Trail Management.
- No wintertime biking and walking on groomed winter trails, except when groomed winter trails runs adjacent to the ski trail.

MERKIT // SYMBOLS:

REITTIEN YLLÄPITÄJÄ TRAIL MANAGEMENT:

Liperin kunta.
Elinympäristöpalvelut
013 686 511
kijjaamo@liperi.fi

Liperi municipality
Municipal Infrastructure
+358 13 686 511
kijjaamo@liperi.fi

Opastetaulu,
Liperin kunta

SITOWISE

1 PAHAKALA TRAIL.....9,5 KM

Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners

2 MATKALAMPI TRAIL16 KM

Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners

3 JYRI TRAIL16 KM

Keskivaativa Intermediate

4 PÄRNÄ TRAIL..... 4 KM

Keskivaativa Intermediate

5 HEINÄLAMPI TRAIL 4 KM

Keskivaativa Intermediate

6 SURMILAMPI TRAIL6,5 KM

Vaativa Difficult

7 PESÄVAARA TRAIL.....7,5 KM

Vaativa Difficult

8 YHDYSREITTI.....9,5 KM

Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners

9 JAAMA TRAIL.....60 KM

Helppo, osittain vaativa Easy / partly difficult

PÄRNÄ BIKE PARK

Alamäkipyöräilyalue Downhillbiking -area

REITIT NETISSÄ
TRAILS ONLINE

Kinttupolut

liperi.fi/kinttupolut

Kartat
Maps

retkikartta.fi

Jokamiehen
oikeudet

Everyman 's rights

Jaama Trail

joensuu.fi/jaamatrail

Kontionpolut

kontiolahti.fi/kontionpolut

REITISTÖ TRAIL SYSTEM

Kinttupolut -reitistökokonaisuus (65 km) muodostuu seitsemästä rengasreitistä, joista yksi (Heinälampi Winter Trail) kunnostetaan talviulkoilureittinä. Kokonaisuuteen kuuluu myös alamäkipyöräily-alue Pärnä Bike Park.

Kinttupolut yhdistyvät Jaama Trailiin ja edelleen Kontionpolkuihin yhtenäisenä opastuskokonaisuutena (160 km).

Reitit on merkitty maastoon väritunnuksilla, opasviitoilla, opastus- ja varoitusmerkeillä sekä karttatauluilla. Kartoissa ja maastossa käytetään samoja väritunnuksia. Sähköinen kartta-aineisto löytyy retkikartta.fi -palvelusta.

Kinttupolut -trail system (65 km) consists of seven circular forest-trails. One trail (Heinälampi Winter Trail) is also groomed for wintertime fat-biking and walking. Kinttupolut includes also the downhillbiking -area Pärnä Bike Park. Kinttupolut connect with Jaama Trail and further with Kontionpolut trail system as an identically guided trail system (160 km). Trail guidance consists of different colours (similar to the maps), signs and information maps. Digital maps are available on retkikartta.fi.

POLUT TRAILS

Merkityt polut ovat luonnontilaisia. Niillä voi esiintyä kantoja, kiviä, juuria, mutaa, vesilammikoita, liukkaita kohtia ja jyrkkiä mäkiä. Kaikki merkityt reitit ovat kaksisuuntaisia.

Polut soveltuvat lumettoman ajan maastopyöräilyyn, kävelyyn ja polkujuoksuun. Heinälampi Winter Trail kunnostetaan myös talviaikaan kävelyyn, juoksuun ja paksurenkaisella maastopyörällä ajamiseen.

Reittien polut sijaitsevat metsätalous- ja metsästysalueella, jossa voi esiintyä metsänhoitotoimia ja hakkuita sekä metsästystä.

All marked trails are in natural condition. There can be stumps, rocks, roots, mud, water, slippery spots and steep slopes on trails. All marked trails are bidirectional. Trails are suitable for mountain biking, walking and trail running during snowless time. Heinälampi Winter Trail is also groomed for walking, running and fatbiking in wintertime. Trails are located in the forestry- and hunting area, therefore forest management, logging and hunting may take place.

TERVETULOA POLUILLE WELCOME

- Reitillä pyöräily edellyttää maastoajotaitoja ja maastokelpoista pyörää. Jalkaisin liikkumiseen riittää luonnossa liikkumisen perustaidot.
- Valitse reitti vaativuustason ja kuntosi mukaan itsellesi sopivaksi. Sopeuta vauhti omiin taitoihisi ja polun vaativuuteen. Noudata varoitusmerkkien ohjeistusta.
- Ota muut liikkujat huomioon. Varo vastaantulijoita erityisesti merkityissä paikoissa. Väistä ohitus- ja kohtaamistilanteissa, jos se onnistuu sinulta helpommin.
- Pysy olemassa olevilla poluilla ja reiteillä. Vältä lukkojarrutuksia ja herkkiä luontokohteita. Noudata luonnonsuojelualueiden rajoituksia.
- Älä jätä roskaa luontoon.
- Ylitä tiet varoen ja noudata liikennesääntöjä tiellä liikkeessasi.
- Tulenteko on sallittua vain merkityillä paikoilla.
- Moottoriajoneuvoilla liikkuminen reiteillä on kielletty.
- Älä liiku asutuksen pihapiireissä. Noudata jokamiehen oikeuksia ja velvollisuuksia (kts. linkki). Auta apua tarvitsevia.
- Ilmoita reitillä havaitsemistasi epäkohdista reitien ylläpitäjälle.
- Talvella pyöräily ja jalankulku kunnostetuilla hiihtourilla on kielletty muualla kuin kunnostetuihin talvipolkuihin yhdistyvillä osuuksilla.
- Biking on trails require mountain biking skills and a mountain bike. Walkers and runners manage with basic outdoor skills.
- Choose a trail suitable for your ability and condition. Adjust your speed to your ability and trail difficulty. Follow the warning signs.
- Pay attention to other trail users and beware of them, especially at marked places. Give way to approaching trail user if it is easier to you.
- Stay on existing and marked trails. Avoid sudden stops and fragile ground. Follow the rules of Nature reserve.
- Take your litter to closest recycle bin.
- Cross roads carefully and follow traffic rules while moving along the roads.
- Light a campfire only on designated campfire sites.
- Motor vehicles are not allowed on trails.
- Do not trespass on private land. Follow the everyman's rights and responsibilities (see link). Assist anyone in need of help.
- Report any shortages to Trail Management.
- No wintertime biking and walking on groomed skiing trails, except when groomed winter trails runs adjacent to the ski trail.

Varo vastaantulijaa
Give way to approaching trail user

Väistä vastaantulijaa
Give way to approaching trail user

Risteys
Crossing

Jyrkkä mutka
Sharp bend

Pysähdy
Stop

Talvipolku
Winter Trail

Varo hiihtäjää
Beware Skiers

Uimaranta
Beach

Pysäköintipaikka
Parking

Tulipaikka
Campfire site

Info
Info

Juomavesi
Drinking water

Huussi
Dry toilet

WC
Toilet

Maasto-
pyöräilyreitti
Mtb-trail

Polkujuoksu-
ja kävelyreitti
Trail running
and hiking

Suunta
Trail direction

Haastattelututkimus ja opastuksen tyyppitapaukset

Haastattelututkimus

Haastatteluissa käsiteltiin mm. seuraavia teemoja:

- Reitistön kuvaus
- Reittimerkinnöistä vastaava taho
- Reitin talvikunnossapidon viestiminen käyttäjälle
- Reittien opastuksen suunnittelun periaatteet
- Kokemukset opastuksen toimivuudesta

Haastatellut tahot:

- Oulun kaupunki
- Joensuun kaupunki
- Liperin kunta
- Espoon kaupunki
- Ylläksen matkailukeskus
- Tehvandin urheilukeskus,
Viro

Keskeiset opastusperiaatteet

- Ulkoilureiteillä ei käytetä tieliikennelain mukaisia liikennemerkkejä.
- Yhdenmukaisuuden vuoksi Tampereen ulkoilureiteillä suositellaan käytettäväksi standardin SFS 4424 mukaisia ulkoilun ja liikunnan merkkejä.
- Puistokäytäviä ei ole tarvetta merkitä liikennemerkein, ellei kyseessä ole pyöräilyn pääreitti.

Keskeiset opastusperiaatteet

- Pyöräily on sallittu kaikilla ulkoilureiteillä sulan maan aikana lukuun ottamatta tiettyjä luonnonsuojelualueiden reittejä
- Pyörätieverkkoon kuuluvat reitit linjataan käyttämään ainoastaan pyöräteitä (ja sekaliikennekatuja), ei ulkoilureittejä
- Ulkoilureittien merkkejä tai opasteita ei vaihdeta tai peitetä vuodenajan vaihtuessa
- Tyyppitapauskarttojen tarkoituksena on, että karttoja soveltamalla voidaan suunnitella toimivat ja yhdenmukaiset opasteet eri reittityyppien risteämiskohtiin

Tyyppitapaukset

Kategoria A:

Ulkoilureitti risteää
katualueella olevan
pyörätien ja jalka-
käytävän kanssa

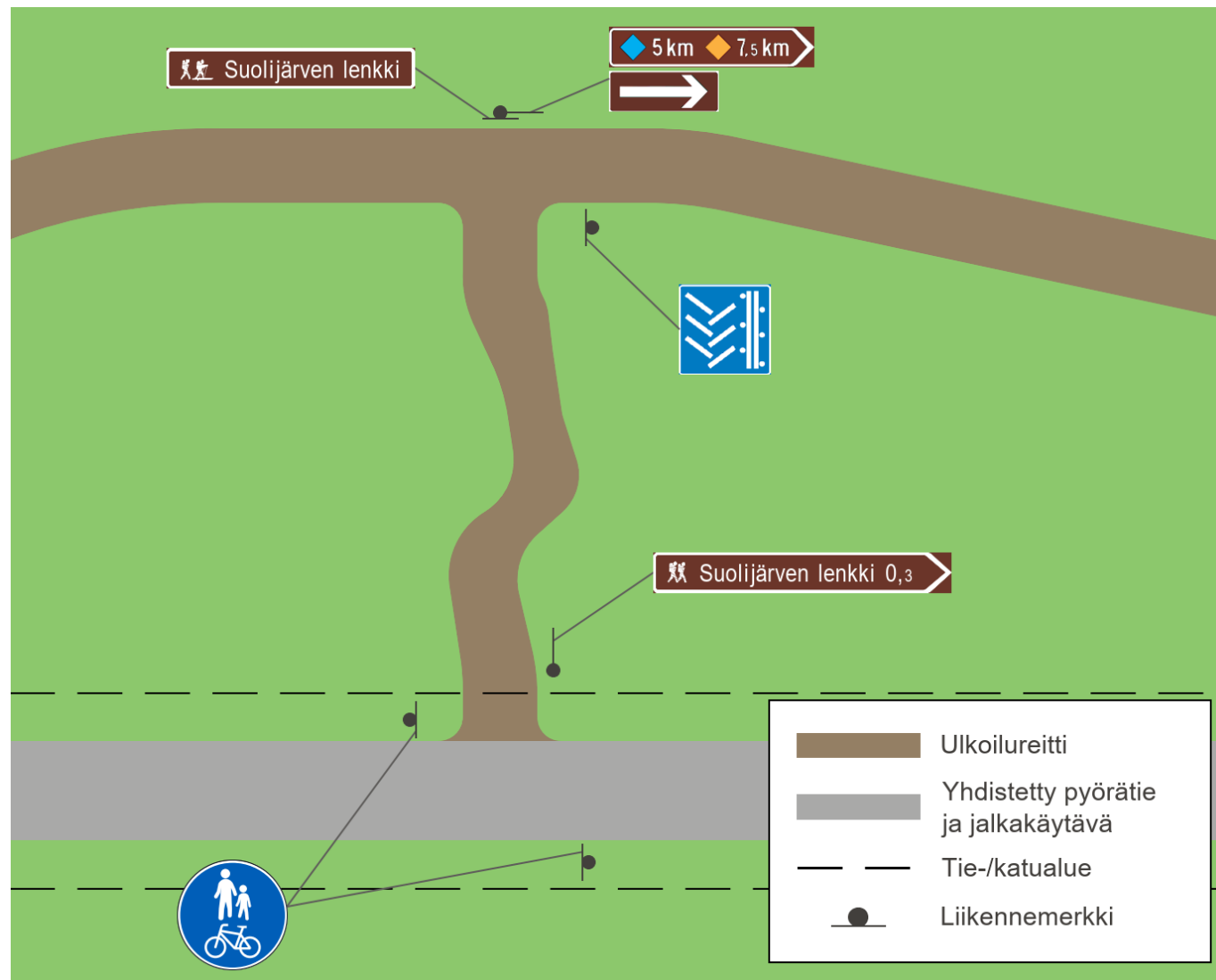
Kategoria B:

Ulkoilureitti risteää
autoliikenteen
väylän kanssa

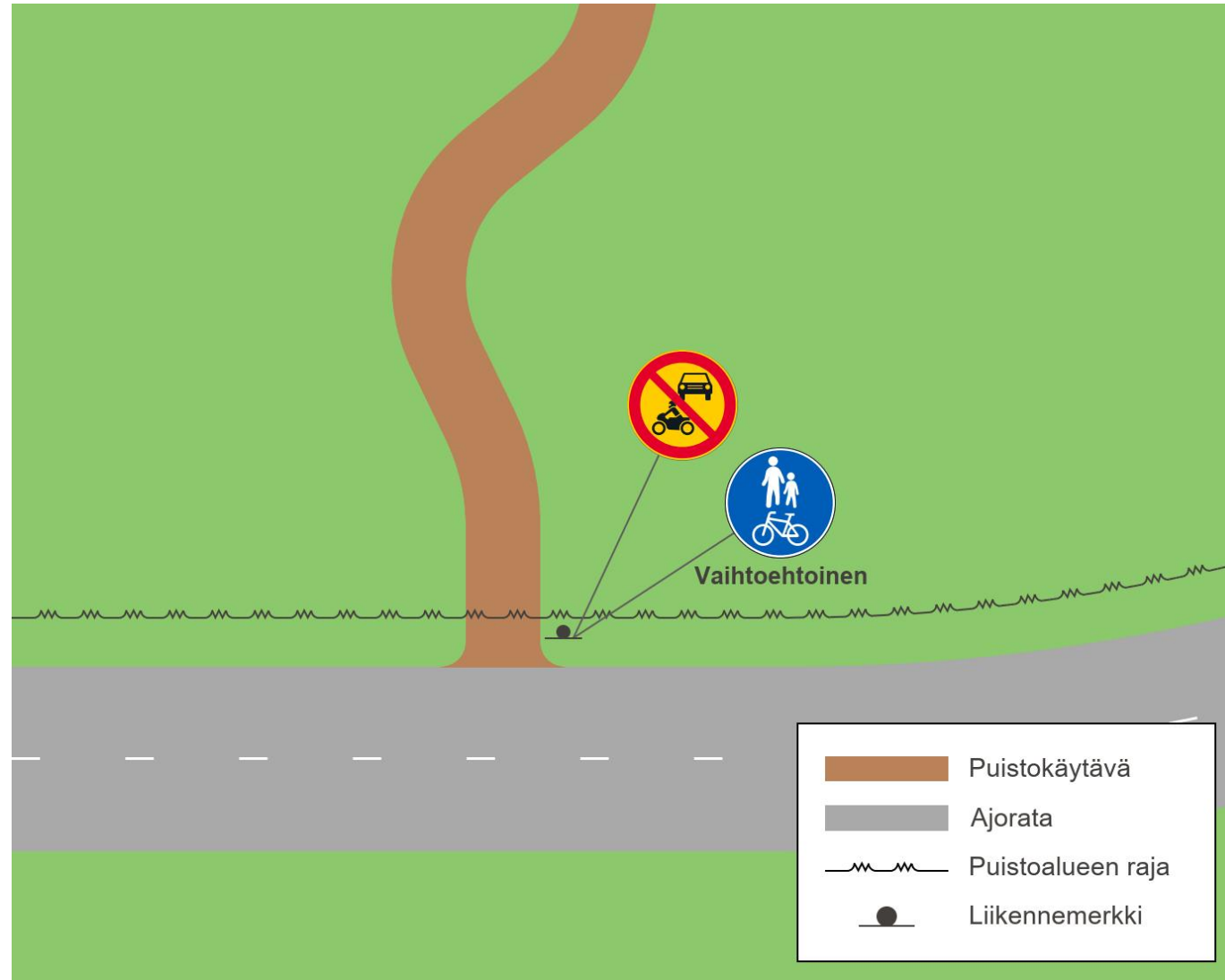
Kategoria C:

Ulkoilureitti ei risteä
minkään katualueella
olevan liikennealueen/
liikenneväylän kanssa

A5: JK+PP:ltä ladulle johtava yhdysreitti

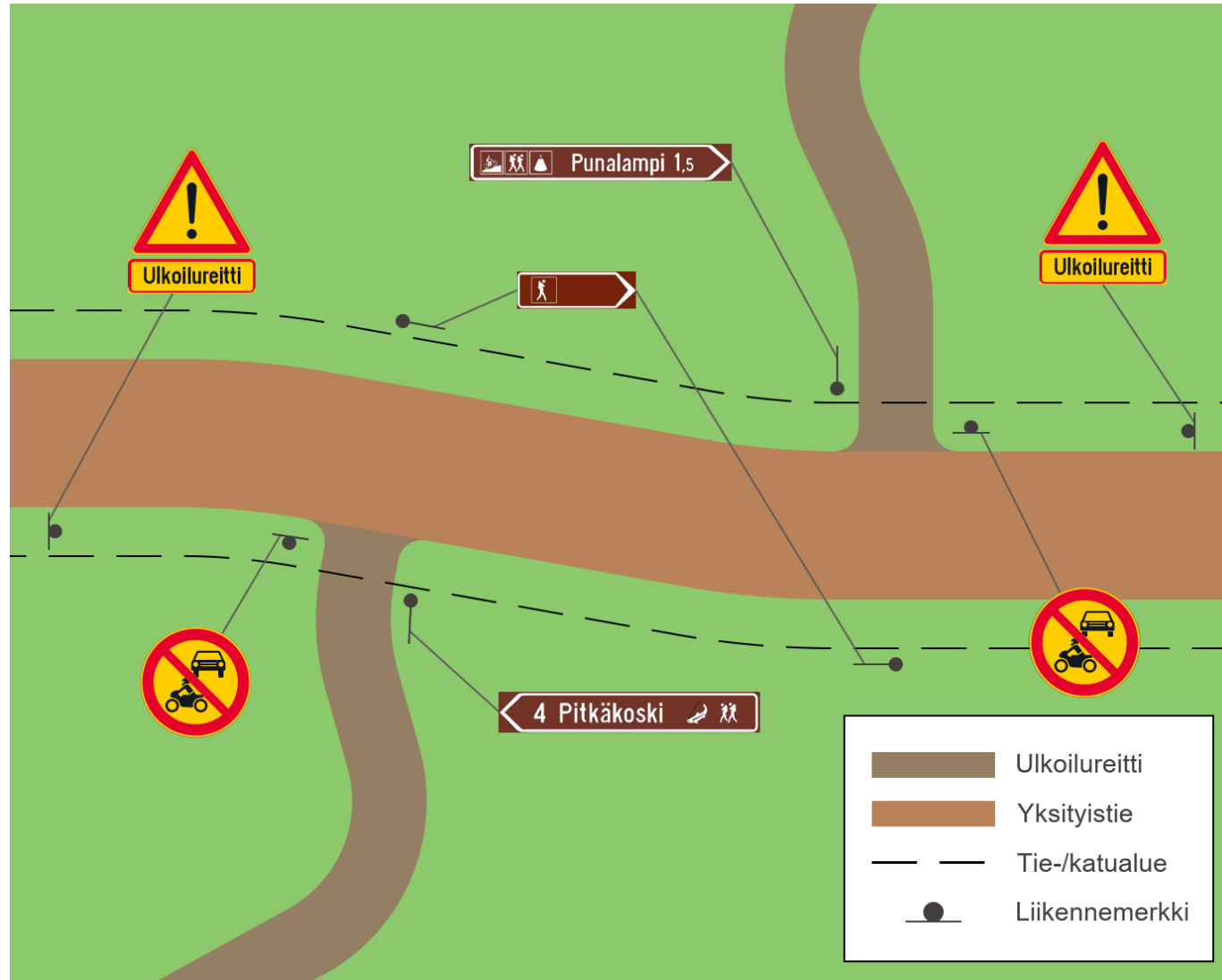
B1: Ajoradalta erkaneva puistokäytävä

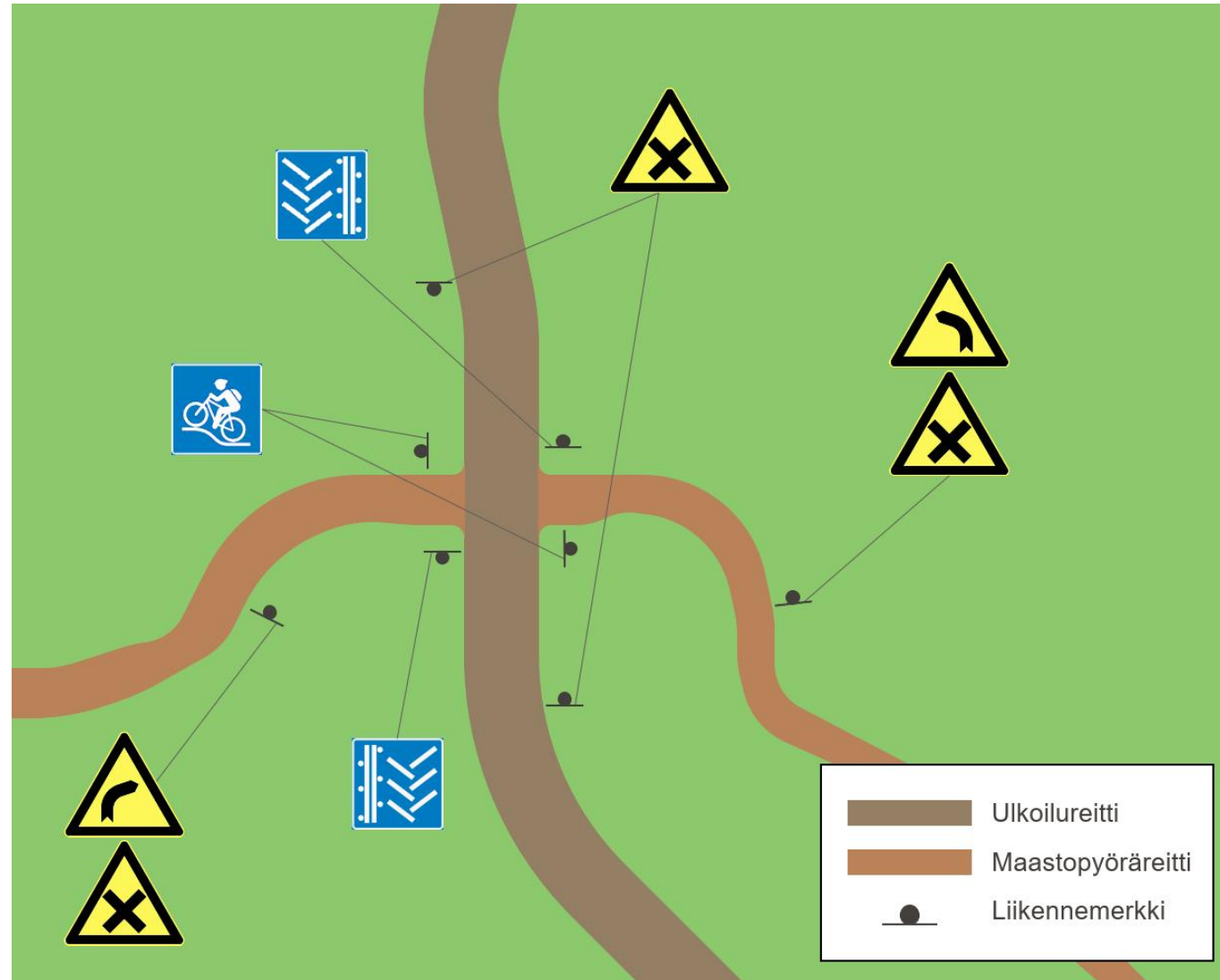
B3: Pysäköintialueelta alkava latu

B5: Yksityistietä pitkin kulkeva ulkoilureitti

C1: Ulkoilureitti ja maastopyöreitti

Jatkotyö

Jatkotyö Tampereen kaupungille

- Tampereella valittu jatkotarkasteluun 5 aluetta
 - Tavoitteena suunnitella näille alueille opastus diplomityössä tunnistettujen opastusperiaatteiden pohjalta
 - Sisältää maastokäynnit, kokoukset tilaajan kanssa ja valittujen alueiden liikenteenohjauksen suunnittelun
- Yleisiä opastusperiaatteita voidaan soveltaa Tampereen lisäksi myös muihin kaupunkeihin ja ulkoilualueille

Kiitos! Kysymyksiä?

KONSTA SALO
SITOWISE OY

SITOWISE